

Іванна ДАНИЛЮК
науковий керівник
д.е.н., проф. Алексєнко Л.М.
ІФННІМ THEY

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТА УМОВ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Однією із надважливих передумов ефективності процесу Євроінтеграції України є стабільність економічної системи та її висока ліквідність в глобальному середовищі. Особливу роль в забезпеченні цих передумов відіграє банківська система країни, однак значний спад вітчизняної економіки пов'язаний з втратою контролю над окремими територіями, перерозподілом власності, конфронтацією українсько-російських відносин та зниженням курсу національної грошової одиниці призвів до суттєвих змін в діяльності банківських установ.

З початку 2014 року внаслідок погіршення платоспроможності, до 57 банківських установ було запроваджено тимчасову адміністрацію. Щодо 3 банківських установ (ПАТ «ЧБРР», ПАТ БАНК «МОРСЬКИЙ» та АТ «БАНК ВЕЛЕС») рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію було прийняте без попереднього запровадження тимчасової адміністрації. В цілому, за 55 банками вже було прийнято рішення про ліквідацію, в 4 працює тимчасова адміністрація, щодо одного банку (ПАТ «АСТРА БАНК») прийнято рішення про припинення тимчасової адміністрації та призначення куратора [1].

Загальну динаміку кількості банківських установ в Україні в 2015 році представлено на рис. 1.

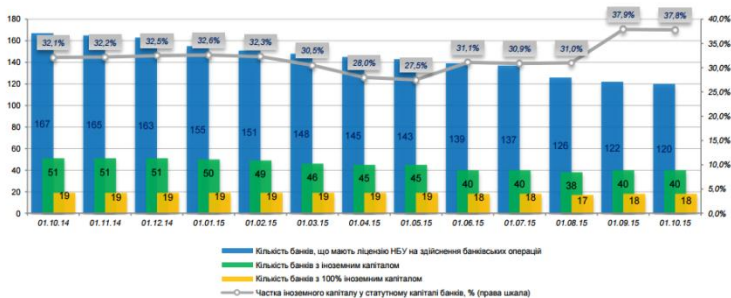
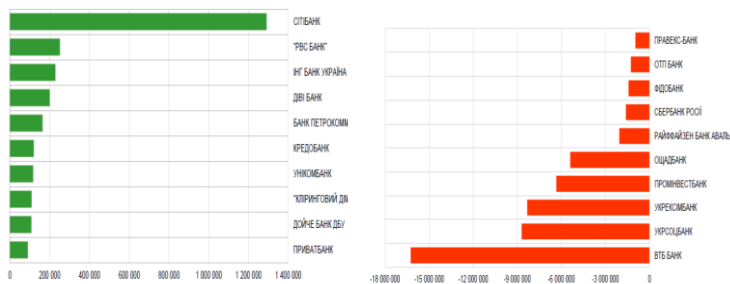

Рис. 1. Динаміка зміни кількості банків України

Про невтішність прогнозів щодо розвитку банківської системи України свідчить також збитковий показник в результатах діяльності. За підсумками 9 міс. 2015 року фінансовий результат БСУ був від'ємним. Так, чистий збиток платоспроможних банків за вказаний період відповідає (-) 51 530 млн. грн. Від'ємний фінансовий результат БСУ за підсумками 9 міс. 2015 року зумовлений в першу чергу погіршенням якості активів банків, через значну

питому вагу валютних кредитів в клієнтському кредитному портфелі та погіршення якості обслуговування позичальниками кредитів (в т.ч., що були надані позичальникам в Донецькій та Луганській областях). Сукупний обсяг доходів українських банків за 9 міс. 2015 р. склав 153 457 млн. грн., обсяг збитків – 205 685 млн. грн. За результатами 9 міс. 2015 р. кількість збиткових платоспроможних банків налічувала 38 зі 123 установ, які подали звітність до НБУ (див. рис. 2а). Близько 60% загального обсягу збитків припадає на 3 банківські установи. За підсумком 9 міс. 2015 р. прибуток отримали 85 зі 123 установ, які подали звітність до НБУ. Найбільш прибутковим банком залишився СІПІБАНК (1 291,11 млн. грн.) (див. рис. 2б).

а) ТОП-10 прибуткових банків України за результатами 9 міс. 2015 року, тис. грн. б) ТОП-10 збиткових банків України за результатами 9 міс. 2015 року, тис. грн.

Рис. 2. Фінансові результати суб'єктів банківської системи в Україні [1]

Такі показники розвитку банківської системи України свідчать про необхідність впровадження комплексного реформування відповідної сфери з орієнтацією на підвищення ліквідності економічних відносин в процесі забезпечення Євроінтеграційних вимог. До основних напрямів такого реформування слід віднести:

1. Підвищення вимог до капіталу банків. Збільшити норматив мінімального регулятивного капіталу з 120 до 500 млн. грн. до 2018 р. та 750 до 2020 року. До 2018 року планується завершити впровадження вимог Базель III. Це призведе до скорочення кількості банків. Невеликі за розміром банки покинуть ринок. Теоретично шляхом серії злиттів і поглинань. НБУ прагне збільшення активів ТОП-25 банків з 77% до 95%.

2. Скорочення можливостей щодо дострокового вилучення депозитів. З метою формування довгострокової ресурсної бази для кредитування, концепцією пропонується ввести на законодавчому рівні заборону на дострокове розірвання депозитних угод. При цьому як виняток окремими нормами можуть бути створені "ощадні депозити", за якими буде можливо дострокове отримання коштів.

3. Радикальне зниження відсоткових ставок за кредитами і депозитами. Реальні відсоткові ставки повинні підтримуватися на позитивному рівні за депозитами (на рівні 3-4%) і за кредитами (на рівні 7-9%).

4. Пріоритетні напрями кредитування (інвестиційні кредити, кредитування малого і середнього бізнесу та іпотечне кредитування);

5. Нарощування і перерозподіл частки іноземного капіталу в банківській системі. Виведення з ринку російського капіталу (банки з яким зараз показують найбільші збитки) та залучення капіталу банків з країн ЄС.

Оперативне впровадження цих заходів повинно забезпечити своєрідне «перезавантаження» фінансової системи країн, активізувати діяльність банківського сектора та сприяти пришвидшенню інтеграційного процесу.

Список використаних джерел

1. *Банківська система 2015: виклики та перспективи / Офіційний сайт НБУ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14741673>.*

Богдан РОЇК
науковий керівник
д.е.н., проф. Алексєнко Л.М.
ІФННІМ THEY

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ГАРАНТУВАННЯ

Основою ефективного розвитку вітчизняної економіки, українського підприємництва, виробничої сфери та сфери послуг є гарантування фінансової безпеки як найважливішої складової економічної безпеки суб'єкта господарювання. Саме фінансова безпека спонукає до підтримання найважливіших фінансових показників на такому рівні, який створить передумови ефективного функціонування суб'єкта господарювання, що є надзвичайно актуальним у період послаблення економіки нашої держави за рахунок зовнішніх та внутрішніх геополітичних процесів, глобальних кризових явищ та відсутності ефективного менеджменту зі сторони уряду.

Протягом тривалого періоду науковці намагаються з'ясувати сутність поняття «фінансова безпека суб'єкта господарювання», але так і не створили єдиного підходу до визначення цієї економічної категорії. Дане явище вони у більшості розглядають, як такий стан господарюючого суб'єкта, що:

- забезпечує фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність та достатню фінансову незалежність у довгостроковому періоді;
- забезпечує оптимальне залучення та ефективне використання фінансових ресурсів;
- дозволяє ідентифікувати небезпеки та загрози фінансовій безпеці суб'єкта господарювання та розробляти заходи для їх вчасного усунення;
- дозволяє самостійно розробляти та впроваджувати фінансову стратегію;